

نگاهی به آرای اخباریون و اصولیون هزاره اخیر

کتاب «چالش و پویش، سیر تاریخی ده قرن اندیشه سیاسی علمای شیعه» که تلاشی برای آشنایی بیشتر با نظرات سیاسی و حکومتی دو گروه از فقهای شیعه فعال در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جهان تشیع در هزاره اخیر است، منتشر شد.

کتاب #171؛ چالش و پویش، سیر تاریخی ده قرن اندیشه سیاسی علمای شیعه؛ که تلاشی برای آشنایی بیشتر با نظرات سیاسی و حکومتی دو گروه از فقهای شیعه فعال در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جهان تشیع در هزاره اخیر است، منتشر شد.

به گزارش شبکه اطلاع رسانی اجتهاد به نقل از اداره کل روابط عمومی و اطلاع‌رسانی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، این کتاب تالیفی از دکتر مهدی گلجان، مدیر عامل بنیاد اندیشه اسلامی است که با همکاری حجت‌الاسلام مجید آزادچوری چاپ و منتشر شد. یکی از مهم‌ترین مسایل مطرح شده در این کتاب، بررسی دلایل فقهی، تاریخی، سیاسی و اجتماعی برخی نظرات عالمان شیعه و تبیین نقش عواملی مانند تحول‌های داخلی و خارجی بر دیدگاه‌های فقهای شیعه است. این کتاب دو اندیشه موجود میان فقهای شیعه یعنی اخباریون و اصولیون را به اجمال توضیح می‌دهد و برخی وجوه مشترک و تمایز این دو طایفه را روشن می‌کند. این اثر سپس به بررسی نظرات فقهای برجسته هر دو اندیشه و آثار آنها توجه دارد و در نهایت با اشاره به اندیشه سیاسی در آثار امام خمینی(ره) پایان می‌یابد.

این کتاب طی سه فصل به شکل‌گیری اندیشه‌های سیاسی شیعه از قرن چهارم تا هفتم هجری قمری، دوران نظام‌مند شدن فقه سیاسی شیعه از قرن هفتم تا دوازدهم هجری قمری و دوره تحولات و نگاه در نظرات روحانیت شیعه از قرن دوازدهم تاکنون می‌پردازد.

در بخشی از معرفی این کتاب آمده است: #171؛ این افراد برای اداره بهتر جامعه و مشروعیت بخشیدن به جایگاه حاکمیت، به دستمایه دینی و توسل به قدرت‌های ماورایی روی می‌آوردند. با نگاهی به کتب مقدس ادیان مختلف، می‌توان دریافت باور آنان بر این بوده که حکومت ریشه الهی دارد و چون حکومت کردن تنها حق خداوند است، او آن را به جانشینان خود روی زمین، یعنی انسان‌های صالح سپرده است. دانش سیاسی در اسلام نظام مستقل و مجزایی نیست که در پی رسیدن به بالاترین قله‌های اندیشه بشری باشد، بلکه شاخه‌ای از علم کلام و فقه است. برای یک مسلمان تمایزی میان زندگی مادی و معنوی وجود ندارد و تنها تمایز، میان کافر و مومن است. در اسلام خداوند حاکم بر جامعه است و قانون چیزی جز آن‌چه از سوی او به پیامبر وحی شده نیست؛ بنابراین هیچ فاصله‌ای میان دین و سیاست نمی‌توان یافت. آن‌چه به عنوان آمیختگی و پیوند شدید دین و سیاست در میان همه اندیشمندان مسلمان مورد تایید است، مهاجرت پیامبر(ص) از مکه به مدینه و تشکیل حکومت در آن‌جاست. حادثه‌ای که بسیاری از اندیشمندان مسلمان آن را سرآغاز تاریخ سیاسی مسلمانان به حساب می‌آورند. حضور سیاسی فعال تشیع در تاریخ اسلام پس از ماجرای سقیفه و وفات پیامبر(ص) آغاز شد. هرچند در زمان پیامبر نیز افرادی که به شیعه علی(ع) منتسب بودند، نقش موثری در جامعه اسلامی داشته‌اند؛ اما پس از وفات ایشان به دلیل اختلافی که در مساله جانشینی پیامبر به وجود آمد، پیروان علی(ع) به طور مشخص در عرصه سیاسی حضور یافته و در مخالفت با حاکمیت دست به اقداماتی زدند.

از نکات تامل برانگیز این کتاب، مطرح کردن مساله پیوستگی دین و سیاست است. با توجه به این‌که این روزها مساله جدایی دین از سیاست بسیار مطرح می‌شود، نویسندگان این کتاب با نکته‌سنجی مناسب به این مساله پرداخته و با بررسی سیر تاریخی دین و سیاست از صدر اسلام و زمان حیات پیامبر(ص) تاکنون، نکات مبهم این بحث را روشن کرده است و راهکارهای مناسبی برای افراد جست‌وجوگر و متفکر فراهم می‌کند.

تاکنون از دکتر مهدی گلجان کتاب‌های #171؛ اولین روزهای اندیشه؛ #171؛ و #171؛ گریز از تاریخ؛ #171؛ و #171؛ جابجایی قدرت در تاریخ؛ #171؛ و #171؛ بررسی روابط سیاسی، فرهنگی، اقتصادی ایران و مصر از سال (1331-1357 هجری شمسی)؛ #171؛ و #171؛ میراث مشترک؛ نظری اجمالی بر حوزه فرهنگ و تمدن شرق ایران و ماوراءالنهر؛ از کوروش تا تیمور؛ #171؛ و #171؛ سربازان مزدور؛ سرگذشت ممالیک؛ #171؛ و #171؛ ژئوپلیتیک ایران در دوران جنگ سرد؛ #171؛ و #171؛ زن در اسلام، مسیحیت و یهودیت؛ #171؛ و ... منتشر شده‌اند.